

[Rytter.]

vi vedtog, men de blev desværre ikke opfyldt ved Lovens Praktisering. Vi ved alle, at den Fremgangsmaade, der følges, naar en Lov føres ud i Praxis, er afgørende for, hvordan Loven kommer til at virke, om den kommer til at virke efter sit Formaal. En daarlig Lov kan ved en god Administration blive nogenlunde god, ligesom den bedste Lov kan blive ødelagt ved at føres ud i Livet paa en forkert Maade. Vi maa derfor se paa, hvordan denne Lov blev ført ud i Livet, men først maa vi se paa selve den Praxis, som dannedes.

Den Maade, Loven praktiseredes paa, vakte øjeblikkelig en vis Reaktion i hele det danske Samfund. Man saa nogle strenge Straffe anvendt, f. Eks. over for de saakaldte O.T.-Folk, som i Virkeligheden ikke havde gjort meget andet, end at de havde arbejdet for Tyskerne. Man saa dem anvendt over for Sabotagevagterne, og jeg tror, at det var disse Domme, som fik Folk til at reagere. Sabotagevagterne var antaget af det danske Polit, de var oprettet af det danske Polit. Da saa Politiet blev fjernet, blev de selvfølgelig ved med at fungere, for de hørte jo ikke til Politiet. Men alligevel blev disse Folk, som oprindelig kom ind i deres Stilling, ansat efter Politiets Anbefaling og med dets Godkendelse, straffet strengt. Disse strenge Domme medførte Udtalelser om, at de var umenneskelige, hensynsløse — det var stærke Udtryk, men jeg tror, at de temmelig godt dækkede Befolkningens Tankegang. Hvad var nu Grunden til disse strenge Straffe? Var det Domstolenes Skyld? Jeg troede dengang, at Domstolene havde nogen Skyld, for jeg troede, at Sagerne over for Domstolene var rejst paa den Maade, vi her i Rigsdagen gik ud fra, de skulde, nemlig saaledes, at de store Forbrydere skulde tiltales efter den strenge Lov, de smaa efter den almindelige borgerlige Straffelov. Senere erfarede jeg imidlertid, at der ikke var rejst Tiltale i Henhold til den almindelige borgerlige Straffelov, men efter den strenge Lov, og saa kom Domstolene under det frygtelige Pres med en Minimumsstraf paa 4 Aar. Efterhaanden har Domstolene imidlertid ifølge en efter min Mening meget kunstig Fortolkning sat Straffene ned.

For Administrationen er Forholdet et noget andet end for Domstolene. Ifølge Grundlovens § 71 — det ved vi alle — skal Domstolene alene dømme efter Loven. Deri ligger, at Administrationen skal gaa dels efter Loven, dels — og selvfølgelig — efter et andet Direktiv, nemlig vedkommende Ministers Ordre. Det skal Domstolene ikke.

Det, vi udtaler her paa Rigsdagen; og det, Ministeren udtaler, kan være vejledende for Domstolene, men de har alene at holde sig til Lovens Ord. Administrationen derimod skal rette sig efter Loven og de Ordre, som bliver givet af Ministeren. Her er der en stor Forskel. Derfor opstaar det Spørgsmaal: Men hvad er da Grunden til, at Loven blev ført ud i Livet paa den Maade, den blev? Naar Justitsministeren havde fremsat den Udtalelse, jeg har nævnt, og den blev gentaget af alle Partiordførerne, betød det en Rettesnor for Anklagemyndigheden. Det er derfor uforklarligt, at Loven blev ført ud i Livet, som det skete. De store Forbrydelser har der aldrig været Strid om her paa Rigsdagen, det er kun de smaa Forbrydelser.

Før jeg gaar ind paa, hvorledes dette gik til, vil jeg omtale, hvordan Forholdene udviklede sig i Norge. Dér udstedte Frihedsraadet, Højesteretsjustitiarius, straks den Parole: Nu gælder det om ikke at arrestere nogle uskyldige. Dér var der Disciplin i Rækkerne; man fulgte den Parole, og der foreligger vist meget faa Tilfælde af graverende Fejltagelser. Her i Danmark fulgte vi en anden Fremgangsmaade — det Spørgsmaal har jeg imidlertid været inde paa ved tidligere Lejligheder og skal derfor ikke komme ind paa nu; jeg nævner det blot, for at man kan se den historiske Udvikling.

For det andet sagde man i Norge: Inden for Frihedsbevægelsen maa der ikke eksistere Politik. Man banlyste Politik fra Frihedsbevægelsens Side. Det gjorde man desværre ikke herhjemme. Man saa her, hvorledes politiske Synspunkter straks efter Befrielsen begyndte at træde frem, og man kunde ogsaa af de indbyrdes Diskussioner forstaa, at Politik allerede under Besættelsen havde spillet en stor Rolle. I Norge var det forbudt; Frihedsbevægelsen dér har overhovedet ikke som Institution drøftet Politik, selv om man selvfølgelig drøftede Politik Mand og Mand imellem. Jeg vilde ønske, det samme havde været Tilfældet her i Landet.

For det tredje gik man i Norge den Vej, at man forholdsvis kort Tid efter Befrielsen opløste alt, hvad der hed Frihedsbevægelse. Selvfølgelig kunde man deroppe lige saa lidt som hernede undvære de unge Mennesker, som derfor gik ind i Politiet og ind i Hæren; men som Institution blev Bevægelsen opløst. Jeg tror, det vilde have været en Lykke for os alle, om det samme var sket herhjemme. Her vedblev Institutionen at eksistere, Medlemmerne var bevæbnede, de optraadte næsten som en Stat i Staten.